

Asia: VN/15822/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunnon kohteena olevassa esitysluonnoksessa on tarkoitus muuttaa vielä eduskunnan käsittelyssä olevaan hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettua lakia (vrt. HE 124/2025 vp) siten, että viranomaisten Suomi.fi-viestit -viestinvälityspalvelutilille tallennettujen sähköisten tiedoksiantojen näyttäminen katseluohjelman avulla olisi mahdollista antaa yksityisen toimijan hoidettavaksi sopimusperusteisesti. Hallinnon asiakkaat pystyisivät siten lukemaan viranomaisten tiedoksiannot Digi- ja väestötietoviraston hallinnoiman Suomi.fi-viestit -palvelun käyttöliittymän rinnalla myös sopimuksen tehneiden yksityisten digipostipalvelujen käyttöliittymien kautta. Tämä olisi mahdollista siten, että yksityiset digipostipalvelut näyttäisivät tarjoamissaan katseluohjelmissa rajapinnan kautta viranomaisten tiedoksiantoja, jotka on tallennettu keskitetysti Digi- ja väestötietoviraston taustapalveluna toimivaan viestinvälityspalveluun.

Eduskunnassa vireillä olevassa hallituksen esityksessä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 124/2025 vp) ehdotetaan muutettavaksi asiointilain tiedoksiantoa koskevia säännöksiä ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain viestinvälityspalvelua koskevaa sääntelyä. Lisäksi selkeytettäisiin olemassa olevaa sääntelyä tukipalvelujen käyttövelvoitteeseen ja poikkeuslupahakemukseen liittyen sekä tarkennettaisiin henkilötietojen käsittelyyn liittyviä säännöksiä säätämällä käyttäjärekisteristä ja viestien säilytysajasta nykyistä laajemmin. Muutoksen myötä viranomaisten tiedoksianto tapahtuisi jatkossa ensisijaisesti viestinvälityspalvelun eli Suomi.fi-viestien kautta. Esityksessä tarkennettaisiin, että viestinvälityspalvelua käytetään käyttäjäorganisaation sähköisessä tiedoksiantomenettelyssä.

HE 124/2025 vp:n mukaisten muutosten oli tarkoitus tulla voimaan tammikuussa 2026, mutta esityksen käsittely jatkuu eduskunnassa. Aikataulu vaikuttaa myös lausuntopyyntöä kohteena olevan esityksen käsittelyn aikatauluun ja mahdollisesti myös sisältöön. Eduskunnan valiokuntakäsittelyssä (PeVL 59/2025 vp– HE 124/2025 vp lausunto) on esimerkiksi todettu mm., että viestinvälityspalveluun tulleesta tiedoksi annettavasta asiakirjasta tehtävällä ilmoituksella (heräte) on keskeinen merkitys tiedoksiannon tarkoituksen toteutumisen kannalta. Valiokunnan mielestä sääntelyä siitä, että asianosaisen tulee käydä itse seuraamassa viestinvälityspalvelua, ellei

hän ole itse valinnut tai hänen voida katsoa valinneen sitä tiedoksiantoa koskevan ilmoituksen tekemisen tavaksi, ei voida pitää riittävänä.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota muutamiin esityksen kohtiin:

Vaikutusten arvioinnissa kohdassa 4.2.2.2 Oikeusturva todetaan, että riskejä oikeusturvan toteutumiselle voivat aiheuttaa myös sellaiset tekniset häiriötilanteet viestinvälityspalvelussa tai siihen liitetyissä katseluohjelmissa, joista seuraa kielteisiä vaikutuksia tiedoksiantojen toteutumisen kannalta. Tällaisia oikeusturvariskejä pyritään hillitsemään esityksessä säädettäväksi ehdotettavilla palvelutuottajan ja palveluntarjoajien välistä yhteistyötä sekä häiriötilanteisiin reagoimista koskevilla säännöksillä. MMM toteaa, että näihin oikeusturvariskeihin tulisi varautua myös teknisesti esimerkiksi tehokkaalla ja läpinäkyvällä lokien hallinnalla.

Kohdassa 4.2.3.2 Tietoyhteiskunta ja tietosuoja todetaan, että yksityiskohtaista ja tarkkaa riskiarviota ei kuitenkaan ole tässä vaiheessa mahdollista tehdä, sillä henkilötietojen käsittelyn kaikki yksityiskohdat ja esimerkiksi toteutettavat tekniset ja organisatoriset suojatoimenpiteet eivät ole vielä tiedossa. Siten tämä arvio perustuu yleisen tason analyysiin. Rekisterinpitäjien on kuitenkin joka tapauksessa arvioitava käsittelystä aiheutuvat riskit itsenäisesti ennen käsittelytoimien aloittamista. MMM korostaa riskiarviointien merkitystä ja toteaa jäävän epäselväksi mitä tahoja rekisterinpitäjillä tässä tarkoitetaan.

Kohdassa 4.2.3.4 Vaikutukset yrityksiin todetaan, että yksityisten digipostitoimijoiden toimintaan sovellettaisiin tietyin osin myös suoraan hallinnon yleislakeja, minkä myötä esimerkiksi tiedonhallintalain mukaisia vastuita ja velvoitteita tietoturvallisuuteen ja tiedonhallinnan järjestämiseen liittyen sovelletaan suoraan myös yksityisiin digipostitoimijoihin. MMM toteaa, että myös tässä yhteydessä olisi perusteltua korostaa tiedonhallintalain vaatimusta lokitietojen keräämisestä.

Vertanen Antti
Maa- ja metsätalousministeriö